

معماری و طبیعت

مهدی حمزه نژاد

دانشگاه علم و صنعت ایران

جزوه کلاسی درک عمومی و مبانی نظری

محمد حسینی ۰۳۹۵ ۱۰۱ ۱۵ ۴۲

محدودیت های مادی طبیعت

انسان نمی تواند همه شرایط طبیعت را تحمل کند و ناچار به جدایی از طبیعت است.

محدودیت های نظری طبیعت

بینش های انسان در مورد جایگاه طبیعت و نسبت آن با خود که گاه آن را بالاتر یا پایین تر از سطح انسان تعریف می کند.

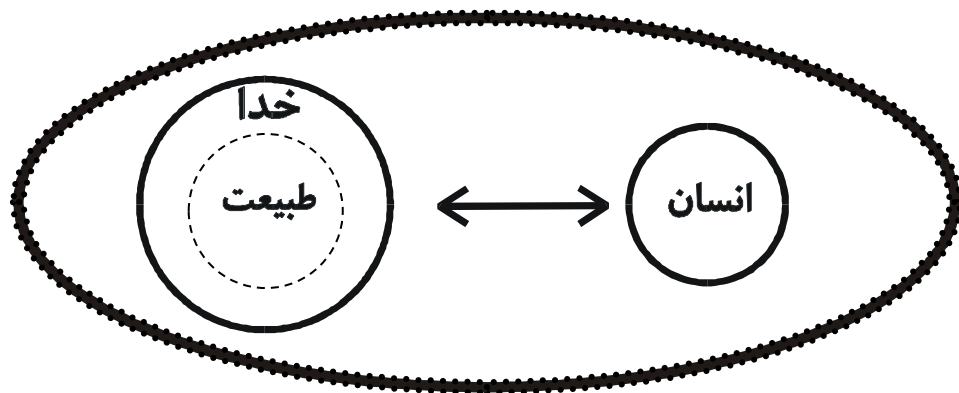
کنار گذاشتن اندیشه های ماورایی

به کار گیری تجهیزات مکانیکی

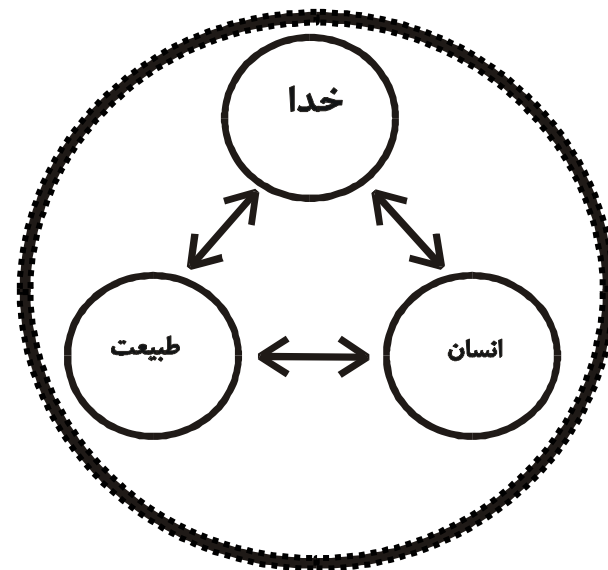
سرچشمه ی تفاوتها در
مکاتب طراحی در طبیعت

علل همشکلی معماریها
در عصر حاضر

تحليل دیدگاه گروتز از رابطه میان انسان ، طبیعت و خداوند

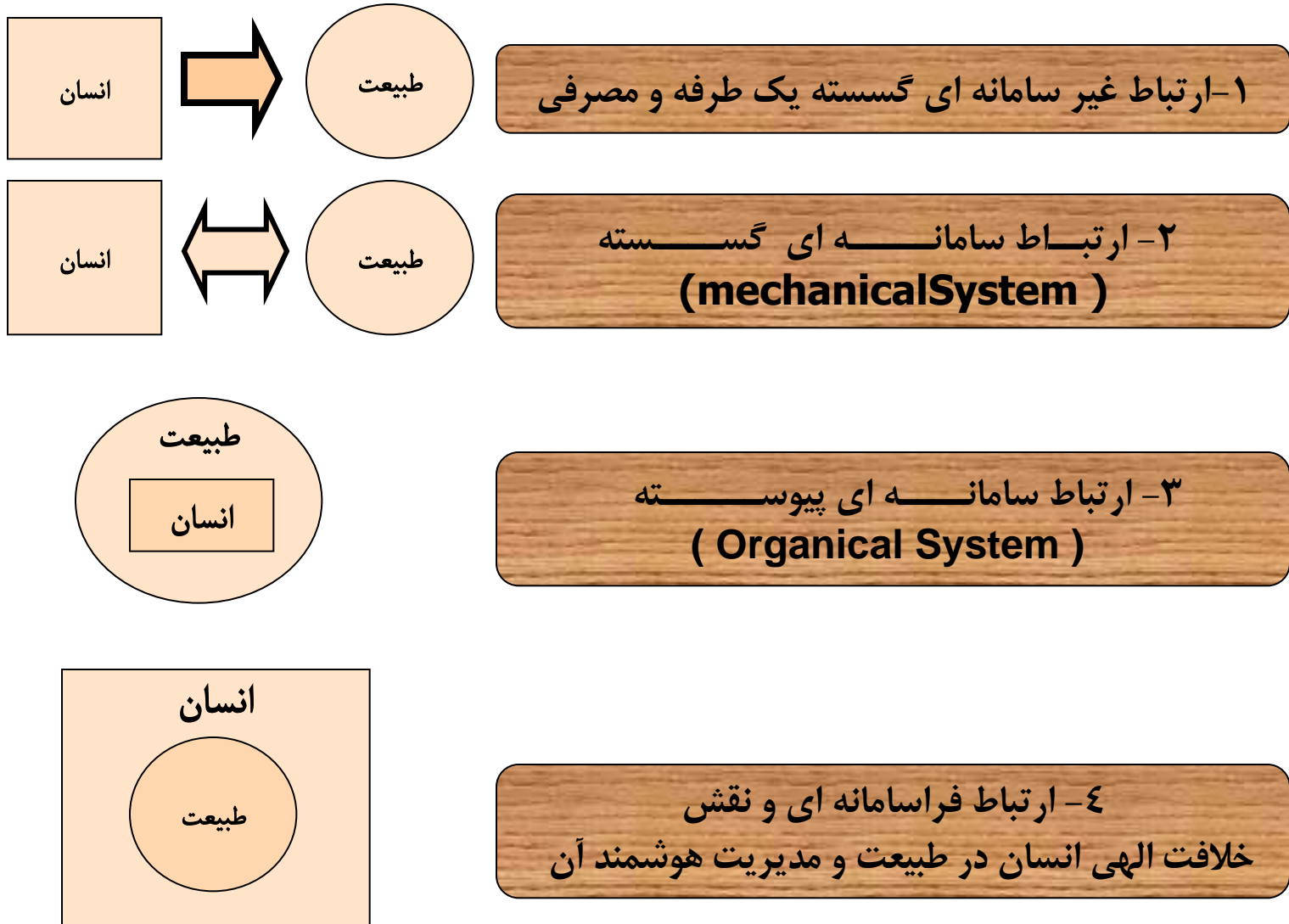
الگوی شرقی

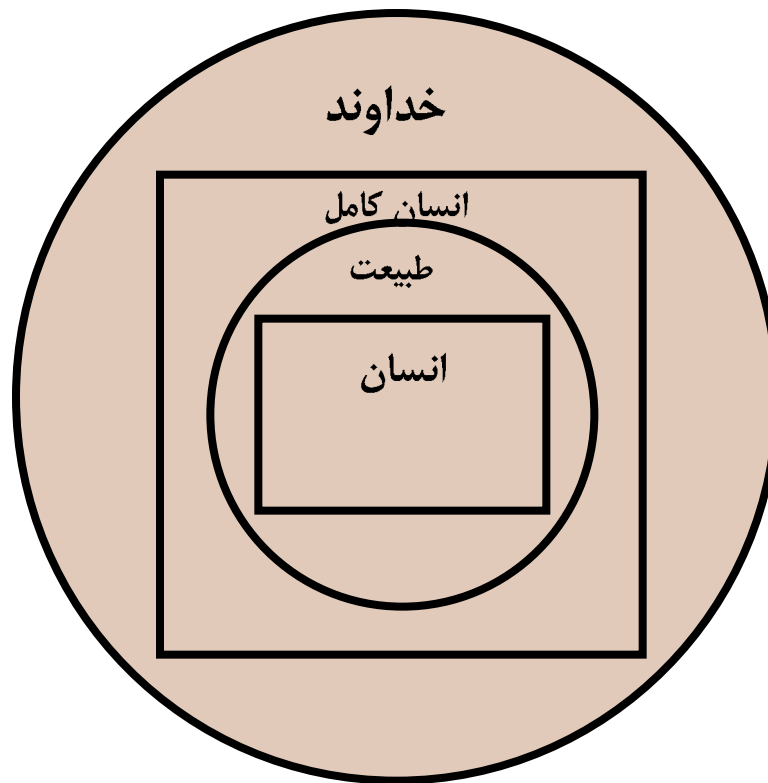
الگوی غربی

جزوه کلاسی درک عمومی و مبانی نظری
محمد حسینی ۰۳۹۵ ۱۰۱ ۱۵ ۴۲

انواع ارتباط میان انسان و طبیعت

ارتباط فرا گیر (خداوند پایه هويت انسان و طبيعت)

جزوه کلاسی درک عمومی و مبانی نظری
محمد حسینی ۱۵۴۲ ۰۳۹۵

- آنچه که هم سنخی و مشابهت میان انسان و طبیعت ایجاد کرده خداوند است.
- انسان کامل نقش مدیریت کننده و فرا سیستمی نسبت به کل سامانه هستی دارد.
- طبیعت مانند انسان ولی در سطحی بسیار نازل تر جلوه گر کننده صفات خدا همچون علم (خودآگاهی) ، اراده (آزادی) ، آفرینندگی ، قدرت و... است .

انواع مکاتب در ارتباط با طبیعت:

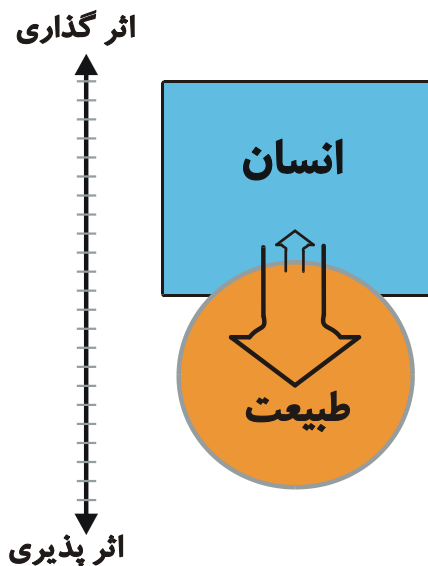
عنوان مکتب	توصیف سامانه ای (حکمت نظری)	توصیه راهبردی (حکمت عملی)
مکاتب طبیعت ستیز	بی سامانی	تضاد (رودررویی با طبیعت)
مکاتب طبیعت گریز	سامانه مکانیکی (گسسته)	بی ارتباطی (جدایی از طبیعت)
مکاتب طبیعت گرا	سامانه ارگانیکی (پیوسته)	هماهنگی (یکی شدن با طبیعت)
مکاتب طبیعت ساز	فرا سامانه	تکمیل (نظریه اشمالی)

جزوه کلاسی درک عمومی و مبانی نظری

محمد حسینی ۰۳۹۵ ۱۰۱ ۱۵ ۴۲

۱- مکاتب طبیعت ستیز - رودررویی با طبیعت

تفکرناشی از تعریف غیر سیستمی (یا حداکثر سیستمی گسسته و مکانیکی) رابطه انسان با طبیعت.

نمی توان برای طبیعت یک هویت کلی در نظر گرفت. طبیعت سرشتی اتفاقی دارد و علت و هدف خاصی را دنبال نمی کند

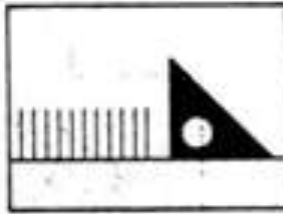
یونان باستان
atomism

روحیه تسخیر گری و مهار طبیعت تغییر در نسبت بین انسان و طبیعت است. انسان به جای تفسیر طبیعت و اصالت دادن به آن، به تغییر طبیعت و اصالت دادن به ذهن خود می پردازد.

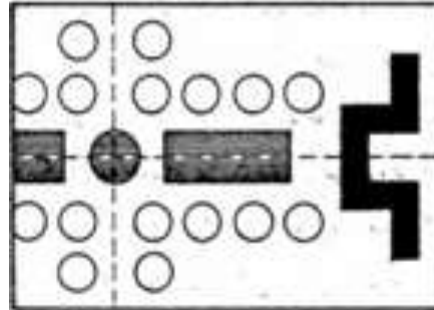
عصر حاضر
modenism

معماری	سبک‌های معماری	رابطه معماری و طبیعت	مکتب نظری	نوع سامانه	ارتباط ماهوی انسان و طبیعت	نگرش انسان به طبیعت	رویکردهای اصلی
لیبسکیند آیزنمن	باغ فرانسوی ساختار شکنی	تضاد	نوگرایی - مدرنیسم	بی سامانی	طبیعت کالایی در دست انسان	نگرش چیره جو بر طبیعت	طبیعت ستیز

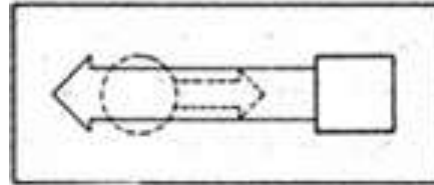
نمونه ها : ۱- باغ فرانسوی

مقایسه

فرانسوی

الگوی باغ فرانسوی از دید گروتز

۱- حالت کالبد پردازانه و تندیس وار

۲- استفاده گسترده از مجسمه در این باغها

۳- پرداخت و تزئین درختان تا حد مجسمه

۴- بکارگیری سطوح چمن گسترده و تک درختان

نمونه ها : ۲- معماری سامان شکن

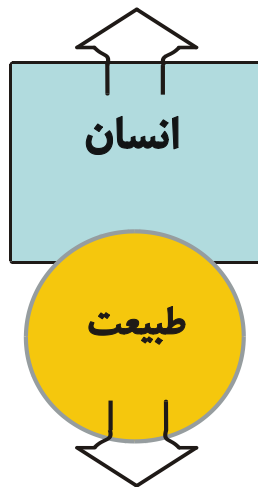
باغ گام های گمشده (کاستل وکیو) ، پیتر آیزنمن

موزه یهود - لیسکیند :
معماری کاملا در برابر چشم ، منظر را
می پوشاند و چشم انداز طبیعت را تحت الشعاع قرار میدهد.

۲- مکاتب طبیعت‌گریز - جدایی از طبیعت

عالم معنا
عدم تأثیر پذیری
عالم ماده

هندوئیسم
طبیعت و ماده نازلترین سطح عالم کیهان است، هنر می‌تواند ما را از اسارت آن خارج کند.

در شرق

افلاطون
اصالت عالم مثل و اعتباری بودن عالم طبیعت / مقابله با طبیعت پرستی پیش از سقراط
مسیحیت قرون وسطی
ترکیب نظریه‌ی افلاطون و رهبانیت شکل حادی از طبیعت‌گریزی

در غرب

صوفیان مولوی
اصالت با روح است (جسمانیه الحدوث و روحانیه البقاء)

در اسلام

معماری	سبک‌های معماری	رابطه معماری و طبیعت	مکتب نظری	نوع سامانه	ارتباط ماهوی انسان و طبیعت	نگرش انسان به طبیعت	رویکردهای اصلی
معماری	باغ انگلیسی کلاسیک - نئو کلاسیک مدرنیسم	بی ارتباط	نئو کلاسیک - رنسانس	سامانه‌ای گسسته	عدم ارتباط ذاتی	نگرش بی تفاوتی با طبیعت	طبیعت‌گریز
معماری	هند باستان	تقابل	افلاطون - صوفیان کهن (مولانا) - آیین هندو	سامانه‌ای گسسته	طبیعت زندان انسان (اصالت روح)	نگرش فراطبیعت (عرفان انفسی)	طبیعت‌گریز

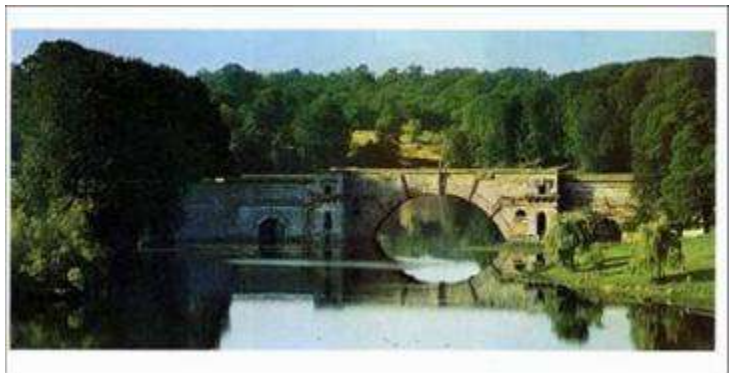

نمونه ها : ۱- باغ انگلیسی

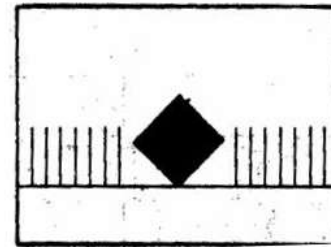

باغ بلنهایم نمونه ای از باغ
انگلیسی ، طراح :
لانسولت براون

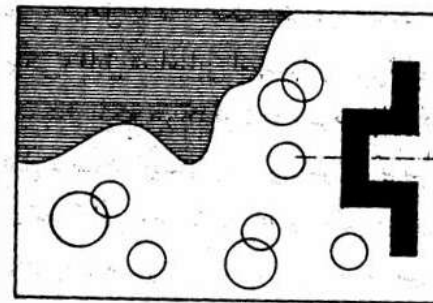
حفظ وضع موجود طبیعت
و وجود درختان به صورت
هندسه آزاد

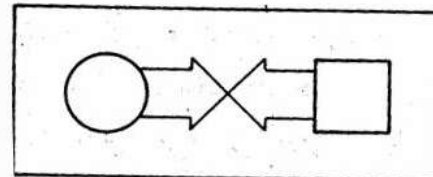
وجود دو هندسه متفاوت
در طبیعت
و معماری ، هندسه آزاد و
منظم در کنار هم

تضاد

انگلستان

الگوی باغ انگلیسی از دید گروتز

جزوه کلاسی درک عمومی و مبانی نظری
محمد حسینی ۰۳۹۵ ۱۰۱ ۱۵۴۲

نمونه ها : ۲- معماری مدرن

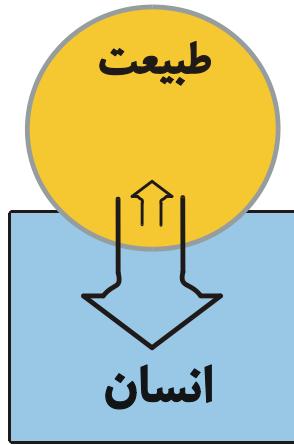
محیط طبیعی تابع قوانین هندسی نیست و وضع موجود تا جایکه عملی است حفظ شده است تحمیل یک هندسه مصنوعی به عنوان امری غیر طبیعی مردود شمرده می شود .

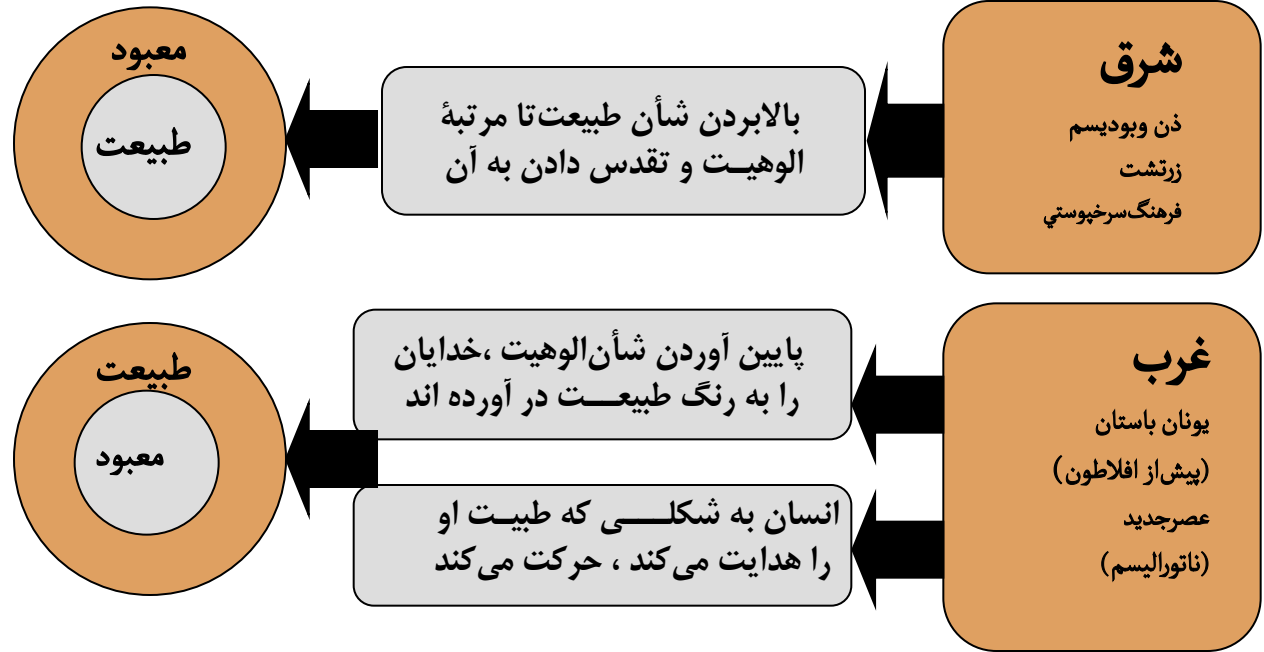
والتر گروپیوس - مدرسه ی باهاوسی - نمونه مصداقی طبیعت گریز

۳- مکاتب طبیعت گرا - یکی شدن با طبیعت

اثر گذاری

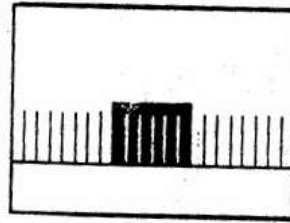

اثر پذیری

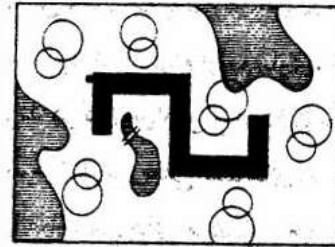

معماری	سبک‌های معماری	رابطه معماری و طبیعت	مکتب نظری	نوع سامانه	ارتباط ماهوی انسان و طبیعت	نگرش انسان به طبیعت	رویکردهای اصلی
فرای اوتو - گری - کالاتراوا	تکنوآرگانیک - فراکتال - معماری سبز	هم شکلی	ناتورالیسم رومانتیسیسم	سامانه ای پیوسته	طبیعت آرام بخش انسان	نگرش طبیعت گرای شکلی	طبیعت گرا
رایت - آندو	ارگانیک - باغ ژاپنی و چینی	تجانس	دین های کهن چین و ژاپن - ایران باستان - یونان باستان	سامانه ای پیوسته	طبیعت هدف ذاتی انسان	نگرش یکی شدن با طبیعت (عرفان افاقی)	طبیعت گرا

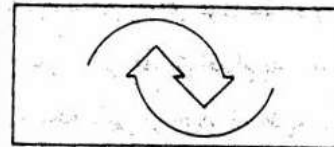
نمونه ها : ۱- باغ ژاپنی

تجانس

چین

الگوی باغ ژاپنی از دید گروتز

عدم تغییر ظاهر طبیعت
عدم تحمیل هندسه معماری به طبیعت
استفاده از برکه های طبیعی
شکل آزاد درختان
استفاده از پل
محوطه ی شنی به عنوان باغ تفکر
استفاده از صخره ها و سنگهای طبیعی

نمونه ها : ۲- معماری ارگانیک

فرانک لوید رایت

Frank Lloyd Wright

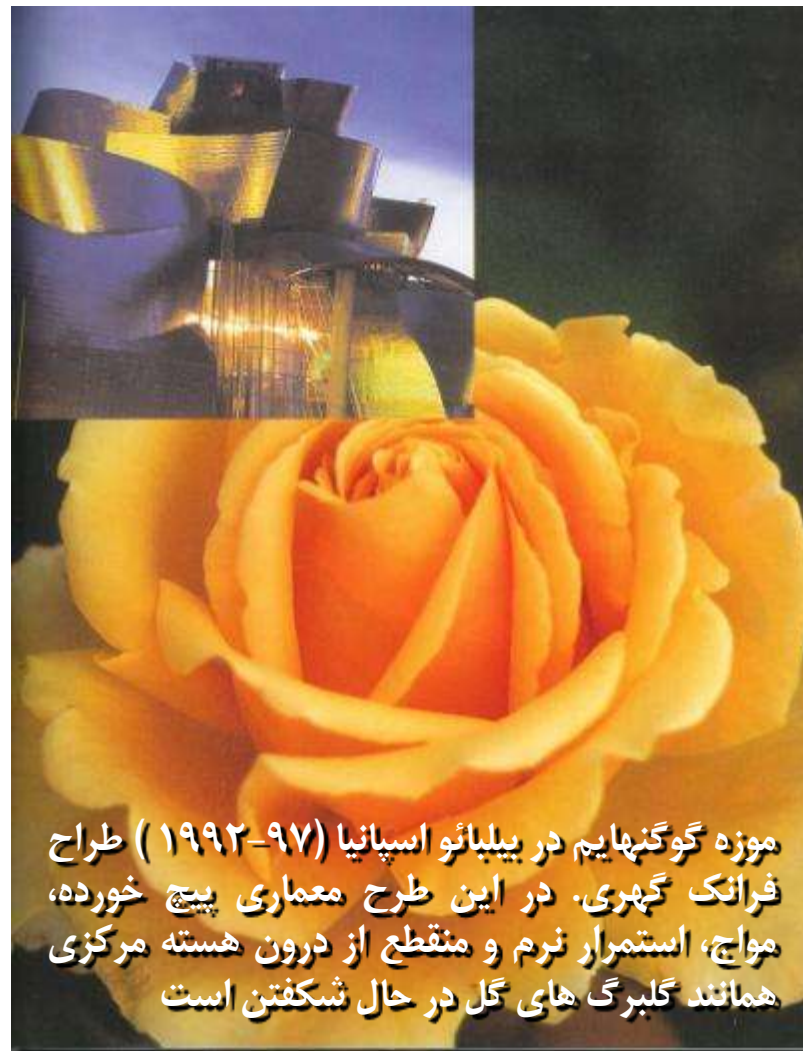
« منظور من از معماری ارگانیک نوعی از معماری است که از درون به برون می رود و در هماهنگی با شرایط وجودی خود در حال رشد است ؛ درمقابل گونه ای از معماری که بدون توجه و هماهنگی با محیط شکل گرفته است . »

خانه آبشار، فرانک لوید رایت ، ۱۹۳۷ ، این گفته رایت « هیچ خانه ای نباید روی تپه باشد، بلکه باید جزئی و برآمده از طبیعت باشد، متعلق به آن باشد، تا تپه و خانه بتوانند با هم زندگی کنند و خوشحالی هر یک به لحاظ وجود دیگری باشد » به بهترین شکل ممکن در این خانه طراحی و اجراء شده است.

موزه برلین، آلمان، دانیل لیبسکیند، نمایش گسترش غیر خطی، آشفتگی و جهش در معماری غیر خطی بخش الحاقی یهودی به این موزه

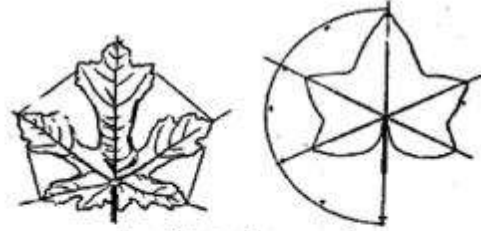
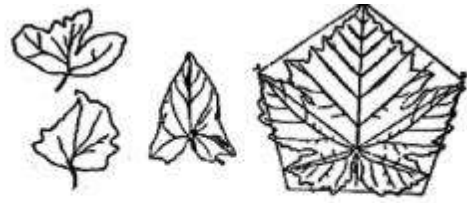
نمونه ها : ۳- معماری فراکتال و آشوب

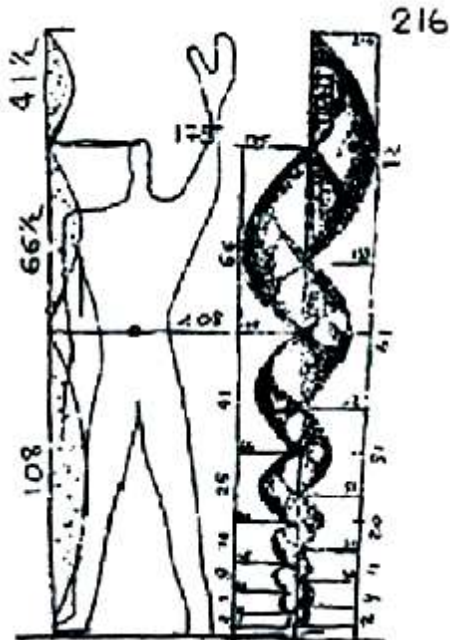
موزه گوگنهایم در بیلباو اسپانیا (۱۹۹۲-۹۷) طراح فرانک گهری. در این طرح معماری پیچ خورده، موج، استمرار نرم و منقطع از درون هسته مرکزی همانند گلبرگ های گل در حال شکفتن است

نمونه ها :

۴- معماری طبیعت گرای شکلی

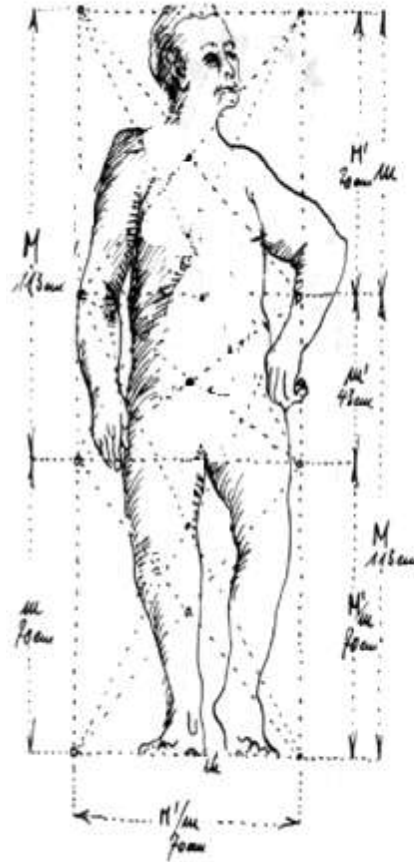
از چپ به راست بالا به پایین
برگهای بی قواره ی باقلا، مو، انجیر و پیچک

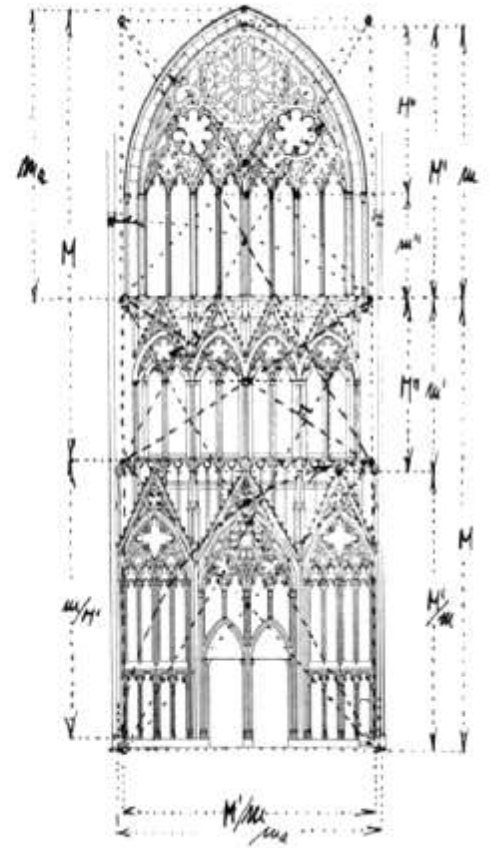
جزوه کلاسی درک عمومی و مبانی نظری
محمد حسینی ۱۰۱۱۵۴۲، ۰۳۹۵

ترسیمات لوکریوزیه برای طرح مدولار، او در مفاهیم اولیه، ارتفاع 75/1 و سپس 83/1 متر را برای مقیاس در نظر گرفت.

همسانی تناسبات بدن انسان با نمای سردر یک کلیسای
گوتیک بنا بر تحلیلهای راب کریر (کریر، ۱۲۸۰-۲، ۱۰۲۱)

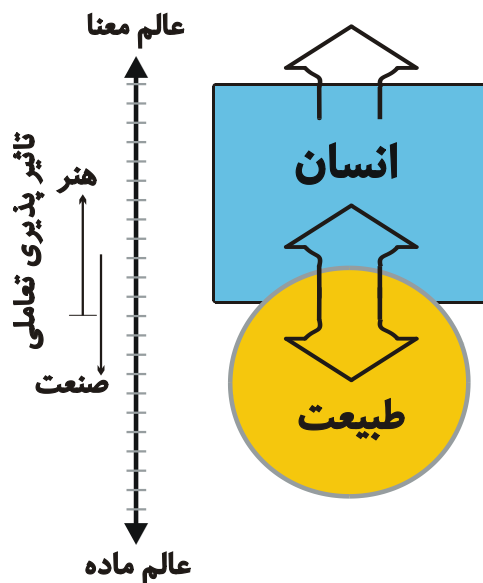

تحلیل تناسبی قیاسی بدن انسان

کلیسای سنت آتون ، مناکس
تحلیل تناسبی بخشی از تقاطع گاه شمالی

۴- مکاتب طبیعت ساز - تکمیل طبیعت

نظریه اول
انسان وظیفه استعمار و تسخیر طبیعت را دارد (استعمار کم فیها) (سخر لکم الارض)

نظریه دوم
ارزش طبیعت از لحاظ وجود شناسی پایین تر از بعد روحانی انسان است.
(لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم ثم ردناه اسفل سافلین)

نظریه سوم
(هو انشأ کم من الارض) طبیعت بستر شکل گیری بعد جسمانی و روحانی انسان است (به تعبیری مادر اوست)

آیات
قرآن

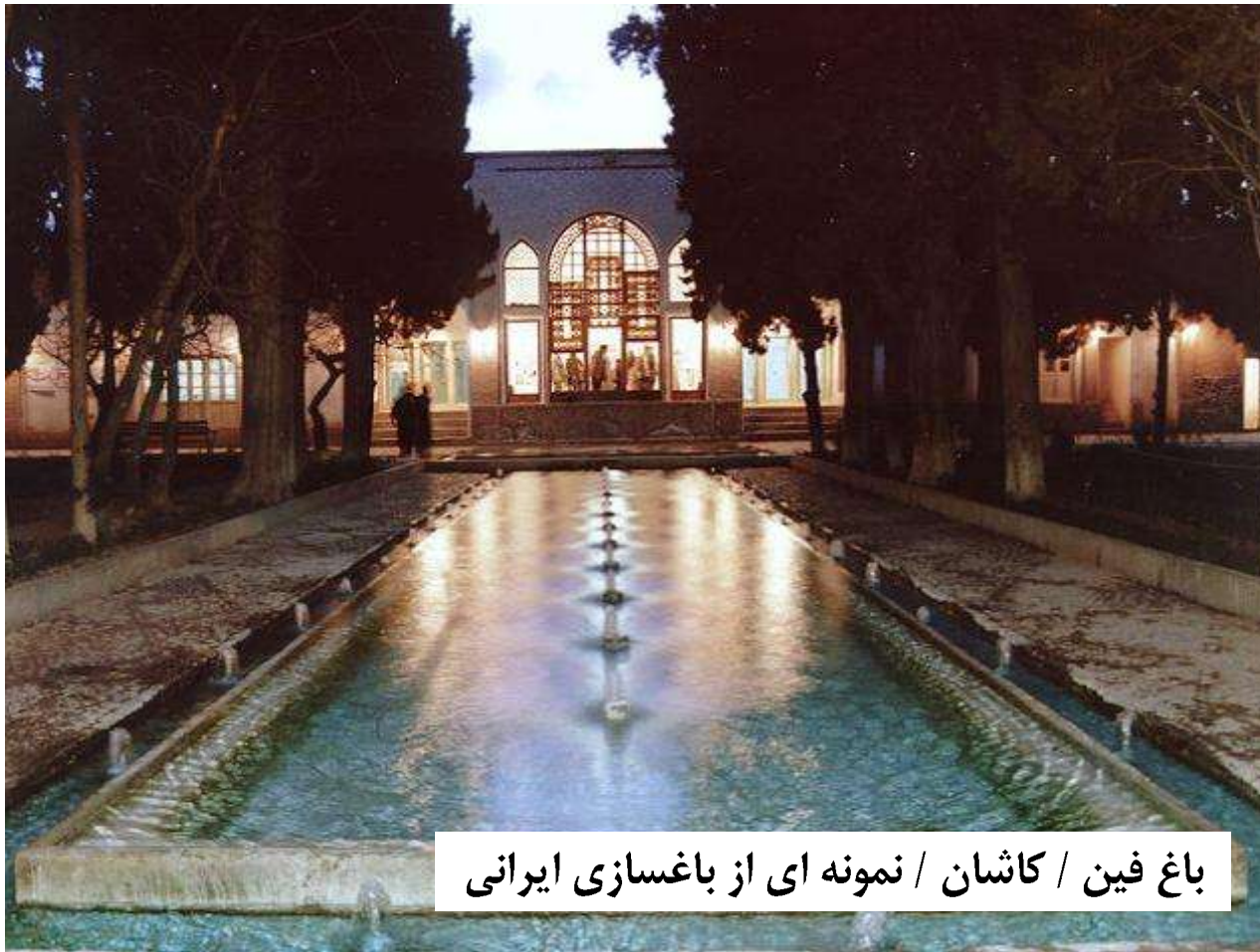
الانسان جسمانیه الحدوث و روحانیه البقاء

حکمت
متعالیه

طبیعت ظرف پرورش روح است
برای روح تکامل یافته طبیعت حجاب است
بعد از تکامل، روح هادی طبیعت است.

معماری	سبکهای معماری	رابطه معماری و طبیعت	مکتب نظری	نوع سامانه	ارتباط ماهوی انسان و طبیعت	نگرش انسان به طبیعت	رویکردهای اصلی
-	معماری اسلامی - باغ ایرانی	تکمیل	حکمت متعالیه	فرا سیستمی	طبیعت بستر آغازین رشد روح انسان، ولی حجاب نهایی او	نگرش آیه ای به طبیعت	طبیعت ساز

نمونه ها : ۱- باغ ایرانی

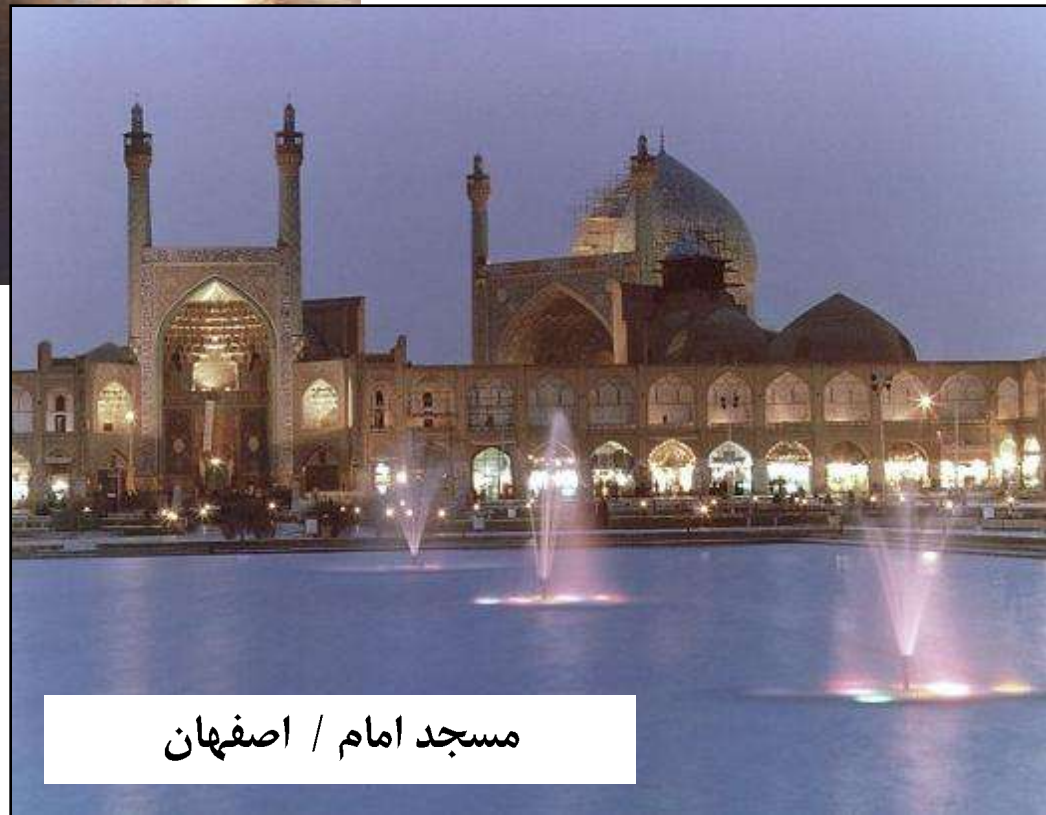
باغ فین / کاشان / نمونه ای از باغسازی ایرانی

- طبیعت نشانه و آیه خداوند .
- معماری مکمل طبیعت می شود و جزئی از سامانه طبیعت است .
- طبیعت و معماری در پدید آوردن یک چشم انداز یگانه با هم همکاری می کنند .
- حداکثر بهره برداری از طبیعت ، بدون صدمه زدن به آن .

نمونه ها :
۲- معماری اسلامی

مسجد شیخ لطف الله / اصفهان

مسجد امام / اصفهان

رویکردهای گوناگون در بارهٔ رابطهٔ انسان ، طبیعت و معماری بر پایهٔ جهان بینی های گوناگون

معماری	سبکهای معماری	رابطه معماری و طبیعت	مکاتب نظری	نوع سامانه	ارتباط انسان و طبیعت	نگرش انسان بر طبیعت	رویکردهای اصلی
لیبسکیند Libeskind آیزنمن Eisenman	باغ فرانسوی ساختار شکنی	تضاد	عصر نوگرایی غربی (مدرنیسم)	غیر سامانه ای	طبیعت کالایی در دست انسان	نگرش چیره جو بر طبیعت	طبیعت ستیز
بوتا Botta واگنر Wagner گروپیوس Grupius	کلاسیک نئوکلاسیک مدرنیسم باغسازی انگلیسی	بی ارتباط	فرهنگ نئوکلاسیک رنسانس	غیر سامانه ای	عدم ارتباط ذاتی	نگرش بی تفاوتی با طبیعت	طبیعت گریز
معابد غاری شکل	هند باستان	تقابل	افلاطون صوفیان کهن (مولانا) آیین هندویی	غیر سامانه ای	طبیعت زندان انسان (اصالت روح)	نگرش فراطبیعت (عرفان انفسی)	
کالاتراوا / فرای اوتو گری	تکنوار گانیک فراکتال معماری سبز	همشکلی	ناتورالیسم رومانتیسیسم	سامانه ای گسسته	طبیعت آرام بخش انسان	نگرش طبیعت گرای شکلی	طبیعت گرا
رایت Wright آندو Ando	ارگانیک باغ ژاپنی و چینی	تجانس	دین های کهن چین و ژاپن ایران باستان یونان باستان	سامانه ای پیوسته (Organic system)	طبیعت هدف ذاتی انسان	تکرش یکی شدن با طبیعت (عرفان آفاقی)	
	معماری اسلامی ، معماری ژاپنی ، باغ ایرانی	تکمیل	حکمت متعالیه	فرا سیستمی Hyper System	طبیعت بستر آغازین رشد روح انسان ولی حجاب نهایی او	نگرش آیه ای به طبیعت	طبیعت ساز